

Seventh International Olympiad in Theoretical, Mathematical and Applied Linguistics

Wrocław (Poland), 26–31 July 2009

Individual Contest Problems

Rules for writing out the solutions

1. Do not copy the statements of the problems. Write down your solution to each problem on a separate sheet or sheets. On each sheet indicate the number of the problem, the number of your seat and your surname. Otherwise your work may be mislaid or misattributed.
2. Your answers must be well-argued. Even a perfectly correct answer will be given a low score unless accompanied by an explanation.

Problem #1 (20 points). The following are phrases in English and their translations into the Sulka language:

1 betel nut	<i>a vhoi a tgiang</i>
1 yam	<i>a tu a tgiang</i>
2 betel nuts	<i>a lo vhoi a lomin</i>
2 coconuts	<i>a lo ksie a lomin</i>
3 betel nuts	<i>o vuo a korlotge</i>
3 breadfruits	<i>a moulang hori orom a tgiang</i>
4 yams	<i>o sngu a korlolo</i>
6 yams	<i>o sngu a ktiëk hori orom a tgiang</i>
7 betel nuts	<i>o vuo a ktiëk hori orom a lomin</i>
10 breadfruits	<i>a lo ngaitegaap hori orom a moulang</i>
10 coconuts	<i>a lo ngausmia hori orom a lomin</i>
10 yams	<i>o sngu a lo ktiëk</i>
15 coconuts	<i>o ngausmia a korlotge hori orom a korlotge</i>
16 coconuts	<i>o ngausmia a korlolo</i>
18 breadfruits	<i>o ngaitegaap a korlolo hori orom a moulang</i>
18 yams	<i>o sngu a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlotge</i>
19 betel nuts	<i>o vuo a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlolo</i>
20 yams	<i>o sngu a mhelom</i>

(a) Translate into English:

a ksie a tgiang
o ngaitegaap a korlotge
o ngausmia a ktiëk
o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang

(b) Translate into Sulka:

2 yams
14 yams
15 breadfruits
20 betel nuts

⚠ Sulka belongs to the East Papuan language family. It is spoken by approx. 3500 people in East New Britain Province in Papua New Guinea.

Betel nuts are actually seeds of a certain kind of palm. Yam is the edible tuber of the tropical plant of the same name.

—Evgenia Korovina, Ivan Derzhanski

Problem #2 (20 points). The following are words of the Maninka and Bamana languages written in the N’Ko and the Roman script and their English translations:

(a)

Yɔɔɔɔɔɔɔɔ	bàlákàwúli	unexpectedness; sandgrouse (a kind of bird)
uɛɛɛɛɛ	játùrú	hyena (<i>euphemism</i>)
YɔYɔYɔYɔ	kòlijí	washing water
ɛɛɛ	wàlá	slate
ɛɛɛɛɛɛ	kúmayira	advertising
Yɛɛɛɛɛɛɛɛ	tùbabumóri	Christian priest
ɛɛɛɛɛɛɛ	?	uncircumcised boy
ɛɛɛɛ	?	match-seller
?	kòrikóri	rust
?	báwò	because

(b)

ɛɛɛɛɛ	márajàba	hail!
ɛɛɛɛɛ	jílasama	hippopotamus
Yɛɛɛɛɛɛ	kòrɔkarasí	gerontocracy
ɛɛ	kàna	may it be that
ɛɛɛɛɛɛ	bàsitéme	wide-meshed sieve
ɛɛɛɛɛɛɛ	nàmátòrokó	hyena (<i>euphemism</i>)
ɛɛɛɛ	?	rainbow
ɛɛɛɛ	?	light (of a lamp)
ɛɛɛɛɛ	?	a kind of midges; honey from such midges
?	jàmanaké	the joys, pleasures of youth
?	létere	letter, missive
?	bìlakóro	uncircumcised boy

Fill in the gaps.

△ The N’Ko script was invented in 1949 by the Guinean enlightener Soulemanyne Kante.

In the Roman script **j** = *j* in *judge*, **y** = *y* in *yay!*, *≈ a* in *hat*, *≈ a* in *hall*. The marks “ˊ” and “ˋ” indicate high and low tone (level of voice when pronouncing the syllable), respectively; if neither is present, the syllable has middle tone.

The Bamana and Maninka languages belong to the Manding group of the Mande language family. They are spoken in Mali, Guinea and other countries in West Africa. These languages are very close to one another; the distinction between them is of no consequence to the problem.

—Ivan Derzhanski

Problem #3 (20 points). Here are the names of 24 Burmese children and their dates of birth:

boys		girls	
name	date of birth	name	date of birth
kaun mya?	01/06/2009	pan we	04/06/2009
zeiya cə	09/06/2009	thouŋ uŋ	06/06/2009
pyesouŋ auŋ	18/06/2009	khin le nwɛ	08/06/2009
ne liŋ	20/06/2009	win i muŋ	10/06/2009
lwin koko	24/06/2009	mimi khain	18/06/2009
phouŋ nain thun	25/06/2009	su mya? so	30/06/2009
myo khin win	02/07/2009	susu win	07/07/2009
tin mauŋ la?	04/07/2009	yadana u	08/07/2009
khain min thun	06/07/2009	tin za mə	11/07/2009
win cə auŋ	08/07/2009	yinyin myin	15/07/2009
the? auŋ	11/07/2009	kepi thun	20/07/2009
shan thun	21/07/2009	shu man cə	21/07/2009

On 14/06/2009, 16/06/2009, 24/06/2009, 09/07/2009, 13/07/2009, and 18/07/2009 six other Burmese children were born. Here are their names:

- boys: **ŋwe siŋpu, so mo cə, ye auŋ nain**
- girls: **daliya, e tin, phyuphyu win**

Who was born when?

△ The Burmese names are given in a simplified Roman transcription. **c** = *ch* in *church*, **ə** ≈ *a* in *hat*, **h** indicates that the preceding consonant is aspirated (pronounced with a puff of air), **ŋ** = *ng* in *hang*, **ɲ** indicates that the preceding vowel is nasal, **ə** ≈ *a* in *hall*, **p** ≈ English *th* in *with*, **y** = *y* in *yay!*, **?** is a consonant (the so-called glottal stop).

—Ivan Derzhanski, Maria Cydzik

Problem #4 (20 points). Given are Old Indic word stems which are thought to preserve the most ancient (Indo-European) position of the stress. They are divided into root and suffix by a hyphen. The stressed vowel bears the mark “˘”.

vṛk-a-	wolf	vádḥ-ri-	castrated	pūr-va-	first
vadh-á-	deadly weapon	dhū-má-	smoke	bhṛm-i-	mobile
sād-á-	sitting on horseback	dṛ-ti-	leather bag	kr̥ṣ-í-	tillage
puṣ-tí-	prosperity	ghṛ-ṇi-	heat	stó-ma-	hymn
sik-tí-	effusion	ghṛ-ṇá-	heat	dar-má-	demolisher
pī-tí-	drinking, draught	kā-ma-	desire	nag-ná-	naked
gá-ti-	walk			vák-va-	rolling

(a) Explain why it is not possible to use these data to determine the placement of the stress of the following stems: **bhāg-a-** ‘share’, **pad-a-** ‘step’, **pat-i-** ‘lord’, **us-ri-** ‘morning light’.

(b) Indicate the stress of the word stems given below:

mṛdh-ra-	foe	tan-ti-	cord	svap-na-	sleep	abh-ra-	cloud
phe-na-	foam	bhār-a-	burden	bhū-mi-	earth, soil	ghan-a-	killing
stu-ti-	praise	dū-ta-	messenger	ghar-ma-	heat	ghṛṣ-vi-	exuberant

△ **h** indicates that the preceding consonant is aspirated (pronounced with a puff of air); **ṇ**, **ṣ** and **ṭ** ≈ *n*, *sh* and *t* in *barn*, *marsh* and *art*, uttered with the tip of the tongue turned back; **ṛ** is a vowel similar to the middle sound in American English *bird*. The mark “˘” denotes vowel length.

—Alexander Piperski

Problem #5 (20 points). The following are sentences in Nahuatl and their English translations:

1. <i>nimitztlazohitla</i>	I love you
2. <i>tikmaka in āmoxtli</i>	you give the book to him
3. <i>nitlahtoā</i>	I say something
4. <i>kātlitla in kuauhxīnki in pochtekatl</i>	the merchant makes the carpenter drink;
the carpenter makes the merchant drink
5. <i>titzāhtzi</i>	you shout
6. <i>niki in ātōlli</i>	I drink the atole
7. <i>tikuika</i>	you sing
8. <i>tinēchtlakāhuilia</i>	you leave something for me
9. <i>kochi in tiztli</i>	the healer sleeps
10. <i>niknekiltia in kuauhxīnki in āmoxtli</i>	I make the carpenter want the book
11. <i>mitztēhuitekilia</i>	he beats you for somebody;
he beats somebody for you
12. <i>kēhua in kikatl</i>	he sings the song
13. <i>niktlalhua in zihuātl</i>	I say something to the woman
14. <i>tiktēkāhualtia in oktli</i>	you make somebody leave the wine
15. <i>ātli</i>	he drinks
16. <i>tlachihua in pochtekatl</i>	the merchant prepares something
17. <i>tēhuetzitia in zihuātl</i>	the woman makes somebody fall

(a) Translate into English in all possible ways:

18. *tiktlahtohtlaltia in zihuātl in kuauhxīnki*
19. *nēchtzāhtzitia*
20. *tikhuiteki*
21. *nikēhuilia in kikatl in tiztli*
22. *nikneki in ātōlli*
23. *mitztlakāhualtia*

(b) Translate into Nahuatl:

24. he makes me prepare the atole
25. you prepare the wine for somebody
26. the healer makes you sleep
27. I sing something
28. I fall

⚠ Classical Nahuatl was the language of the Aztec Empire in Mexico.

The Nahuatl sentences are given in a simplified orthography. *ch*, *hu*, *ku*, *tl*, *tz*, *uh* are consonants. The mark “-” denotes vowel length.

Atole is a cornstarch-based hot drink.

—Bozhidar Bozhanov, Todor Tchernvenkov

Editors: .

English text: Bozhidar Bozhanov, Ivan Derzhanski, Adam Hesterberg, Alexander Piperski, Todor Tchernvenkov.

Good luck!

Mathematical and Applied Linguistics

Wrocław (Poland), 26–31 July 2009

Individual Contest Solutions

Problem #1. Here are the words from which the Sulka language constructs its numerals:

- *tgiang* 1, *lomin* 2, *korlotge* 3, *korlolo* 4, *ktiëk* 5, *mhelom* 20;
- *hori orom* addition, *lo* doubling;
- *a* singular, *o* plural (from 3 on).

Nouns have different forms for the two numbers (*tu, sngu; vhoi, vuo*). There are separate words for a foursome of coconuts, for a twosome and foursome of breadfruit (*ngausmia, moulang, ngaitegaap*).

Answers:

- (a)
- *a ksie a tgiang*: 1 coconut
 - *o ngaitegaap a korlotge*: 12 breadfruits
 - *o ngausmia a ktiëk*: 20 coconuts
 - *o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang*: 11 betel nuts
- (b)
- 2 yams: *a lo tu a lomin*
 - 14 yams: *o sngu a lo ktiëk hori orom a korlolo*
 - 15 breadfruits: *o ngaitegaap a korlotge hori orom a moulang hori orom a tgiang*
 - 20 betel nuts: *o vuo a mhelom*

Problem #2. The N’Ko script is written and read from right to left. The script is an alphabet: each letter stands for a consonant or a vowel. The letters within a word are joined.

- (a) A tilde above a vowel letter means low tone, its absence means high tone. But a vowel has middle tone if it is marked in the same way as the one before it (if both either have or lack tildes).

ᑕᐭᑦᓴᑦᓴᑦ — bìlákòró

ᐱᑦᐱᐱᐱᐱ — tájula

kòrikóri — YtɔHỸtɔH

báwò — בַּוּוֹ

- (b) If two adjacent syllables have the same vowel and both letters should have a tilde or neither should have one according to the rules, only the second vowel is written.

ỌỌỌỌ — kòlòlò

ΛΤΔΙΒ — támeue

747747 — wólowo

létere — ԼԷԼԳ

bìlakóro — ɓɪlɑ́kɔ́rɔ

iàmanaké — ᐱᕿᑦᑎᐱᓂᐅ

Problem #3. We can see that the names of the children born on the same day of the week have similar first sounds:

- Monday: kaun mya?, khin le nwε, khain min thun, kepi thun
- Tuesday: zeya cɔ, su mya? so, susu win, shan thun, shu man cɔ
- Wednesday: win i mun, lwin koko, win cɔ aun, yadana u, yinyin myin
- Thursday: pan we, pyesoun aun, mimi khain, phoun nain thun, myo khin win
- Saturday: thoun un, ne lin, tin maun la?, the? aun, tin za mɔ

Answers:

- nwe sinpu — 13/07/2009 (Monday);
- so mo cɔ — 16/06/2009 (Tuesday);
- yε aun nain — 24/06/2009 (Wednesday),
- daliya — 18/07/2009 (Saturday),
- e tin — 14/06/2009 (Sunday: there are no Sunday-born children in the data, nor any names beginning with vowels),
- phyuphyu win — 09/07/2009 (Thursday).

Problem #4.

If the stop consonant in the root	and the vowel in the suffix is a ,	and the vowel in the suffix is i ,
is voiced	the stress is on the suffix.	the stress is on the root.
is voiceless	the stress is on the root.	the stress is on the suffix.

- (a) This rule holds if the root contains precisely one stop consonant. If there are two (*bhāg-a-*, *pad-a-*, *pat-i-*), or if there are none (*us-ri-*), the place of the stress can't be determined.
- (b) *mṛdh-rá-*, *phé-na-*, *stu-tí-*, *tan-tí-*, *bhār-á-*, *dū-tá-*, *sváp-na-*, *bhū-mi-*, *ghar-má-*, *abh-rá-*, *ghan-á-*, *ghṛṣ-vi-*.

Problem #5. The Nahuatl sentences begin with the predicate. The subject and object (or objects) follow in any order, preceded by *in* (a definite article).

The verb receives the following prefixes:

- subject: *ni-* 1st person sg, *ti-* 2nd person sg, — 3rd person sg;
- object: *nēch-* 1st person sg, *mitz-* 2nd person sg, *k-* 3rd person sg;
- another object: *tē-* ‘somebody’, *tla-* ‘something’.

As well as the following suffixes:

- ‘make ...’:
 - <intransitive verb> *-tia* (with lengthening of a preceding *i*),
 - <transitive verb> *-ltia*;
- ‘do for ...’: *-lia* (with change of a preceding *a* to *i*).

Often the same action with and without an object is expressed by different verbs.

Answers:

(a)	18.	<i>tiktlazohltaltia</i>	you make the woman love the carpenter;
		<i>in zihuātl in kuauhxīnki</i>	you make the carpenter love the woman
	19.	<i>nēchtzāhtzītia</i>	he makes me shout
	20.	<i>tikhuīteki</i>	you beat him
	21.	<i>nikēhuilia in kikatl in tīzītl</i>	I sing the song for the healer
	22.	<i>nikneki in ātōlli</i>	I want the atole
	23.	<i>mitztlakāhualtia</i>	he makes you leave something
(b)	24.	he makes me prepare the atole	<i>nēchchīhualtia in ātōlli</i>
	25.	you prepare the wine for somebody	<i>tiktēchīhuilia in oktli</i>
	26.	the healer makes you sleep	<i>mitzkochītia in tīzītl</i>
	27.	I sing something	<i>nitlaēhua</i>
	28.	I fall	<i>nihuetzi</i>

Seventh International Olympiad in Theoretical, Mathematical and Applied Linguistics

Wrocław (Poland), 26–31 July 2009

Team Contest Problem

Here is a list of the 50 most frequent words of the Vietnamese language with their occurrences in a corpus (text collection) of one million words:

Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số
1 và	13076	11 được	6620	21 ông	4224	31 làm	3762	41 nước	3176
2 của	12313	12 người	6434	22 công	4210	32 đó	3724	42 thế	3166
3 một	10587	13 những	6065	23 như	4088	33 phải	3637	43 quốc	3139
4 có	10488	14 với	5396	24 cũng	4068	34 tôi	3484	44 tại	3105
5 là	10303	15 để	4984	25 về	4025	35 chính	3413	45 thể	3032
6 không	8451	16 ra	4881	26 ở	4005	36 năm	3360	46 nói	3007
7 cho	8387	17 con	4685	27 nhà	3942	37 đi	3290	47 trên	2991
8 các	8383	18 đến	4645	28 khi	3890	38 sẽ	3268	48 thì	2941
9 trong	8149	19 vào	4548	29 dân	3811	39 bị	3218	49 thành	2899
10 đã	7585	20 này	4403	30 lại	3806	40 từ	3195	50 nhưng	2895

Translate as much as you can from the first ten reading units of a Vietnamese course for advanced beginners given below. You will find all of the above words except five in the reading units. These words are highlighted in the texts.

✱

Here are the words from the list that occur in the texts, in alphabetical order:

Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ
8	các	15	để	31	làm	46	nói	48	thì
35	chính	18	đến	3	một	41	nước	34	tôi
7	cho	37	đi	36	năm	26	ở	47	trên
4	có	32	đó	20	này	33	phải	9	trong
17	con	11	được	12	người	43	quốc	40	từ
22	công	28	khi	27	nhà	38	sẽ	1	và
2	của	6	không	23	như	49	thành	19	vào
24	cũng	5	là	50	nhưng	42	thế	25	về
10	đã	30	lại	13	những	45	thể	14	với

⚠ Vietnamese belongs to the Austro-Asiatic language family. It is spoken by some 66 mln people in Vietnam (see the map).

ă, â, ê, ô, ơ, ư, y are vowels; **c = k = k**, **đ (Đ) = d**, **gi = z**, **ph = f**, **x = s** (voiceless); **ch** ≈ *ch* in *cheat*, **d** ≈ *d* in *due*; **h** = English *h*; **kh** = *ch* in Scottish *loch*, **g(h)** is the same sound but voiced; **ng** = *ng* in *hang*; **nh** ≈ *gn* in *cognac*; **r, s** and **tr** ≈ *r, sh* and *t* in *rye, marsh* and *art*, uttered with the tip of the tongue turned back; **th** is an aspirated *t*.

Vietnamese has six tones (melodies in one of which every syllable is pronounced). One tone is not marked at all, the other five tones are marked by a diacritic above (**á, â, ã, ă**) or below (**à**) the vowel.

—Boris Iomdin

English text: Boris Iomdin.

Good luck!

Bài một. *My Room*

¹Đây là phòng của tôi. ²Trong phòng có nhiều đồ đạc. ³Đây là bàn và ghế. ⁴Trên bàn có một cái máy vi tính, một vài đĩa CD, một vài quyển sách, một cuốn từ điển Anh-Việt và rất nhiều bút. ⁵Đây là giường của tôi. ⁶Trên giường có gối, chăn và một cái điều khiển ti vi. ⁷Kia là tủ quần áo của tôi. ⁸Tôi có nhiều quần jean và áo thun. ⁹Tôi không có nhiều áo sơ mi. ¹⁰Dưới tủ là giày và dép. ¹¹Đây là điện thoại di động của tôi. ¹²Điện thoại này rất mới và đẹp. ¹³Kia là lò sưởi điện. ¹⁴Trên tường phòng tôi có một cái máy lạnh và cái quạt máy và một tấm gương. ¹⁵Phòng tôi có một cái ti vi nhỏ và một đầu đĩa DVD. ¹⁶Đây là cái tủ lạnh của tôi. ¹⁷Trong tủ lạnh có nhiều trái cây, nước ngọt và bia. ¹⁸Trên tủ lạnh có nhiều ly cốc. ¹⁹Phòng của tôi nhỏ, nhưng tôi rất thích nó.

Bài hai. *Mr Nam Studies Korean at Hanoi University*

¹Anh Nam là sinh viên. ²Anh ấy học tiếng Hàn ở trường Đại học Ngoại ngữ Hà Nội. ³Sáng nay, anh Nam thức dậy lúc 6 giờ. ⁴Anh ấy ăn sáng lúc 6 giờ 30 phút. ⁵Anh ấy đến trường lúc 7 giờ. ⁶Buổi sáng, anh Nam học Hội thoại tiếng Hàn. ⁷Anh ấy học với một giáo sư người Hàn từ 7 giờ đến 10 giờ. ⁸Lúc 10 giờ rưỡi, anh Nam đi gặp bạn. ⁹Bạn anh ấy cũng là sinh viên ở trường đại học. ¹⁰Buổi trưa, anh ấy và bạn ăn trưa ở căn tin trong trường Đại học. ¹¹Buổi chiều, anh Nam học từ 1 giờ rưỡi đến 4 giờ. ¹²Sau đó, anh Nam đi uống cà phê với bạn. ¹³Buổi tối anh Nam học tiếng Anh ở một trung tâm ngoại ngữ.

Bài ba. *Mr Lee Comes to Vietnam*

¹Anh Lee đã đi Việt Nam hai lần, một lần để du lịch, một lần để học tiếng Việt. ²Anh Lee đi Việt Nam lần đầu tiên vào năm 2003. ³Anh ấy đã đi du lịch ở các thành phố lớn của Việt Nam: Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Nha Trang, Đà Lạt. ⁴Anh Lee đi Việt Nam lần thứ hai cách đây 6 tháng. ⁵Lần này, anh Lee đã đi TP. Hồ Chí Minh để học tiếng Việt. ⁶Ở đó, anh Lee đã gặp nhiều giáo viên và sinh viên Việt Nam. ⁷Anh Lee thích nói tiếng Việt với sinh viên Việt Nam. ⁸Ở TP. Hồ Chí Minh có nhiều người Hàn Quốc. ⁹Họ làm việc ở công ty Hàn Quốc. ¹⁰Ở trường đại học, anh Lee cũng gặp nhiều sinh viên Hàn Quốc. ¹¹Anh Lee rất thích TP. Hồ Chí Minh và rất thích tiếng Việt. ¹²Anh Lee có nhiều bạn Việt Nam. ¹³Họ không biết tiếng Hàn, vì vậy, anh Lee nói tiếng Việt với họ. ¹⁴Bây giờ, anh Lee đã trở về Hàn Quốc, nhưng anh Lee muốn năm sau trở lại Việt Nam.

Bài bốn. *Van Hung Works for OFFO Company*

¹Xin chào, các bạn. ²Tôi tên là Nguyễn Văn Hùng. ³Hiện nay, tôi đang làm nhân viên tiếp thị cho công ty thương mại Offo. ⁴Mỗi tuần tôi làm việc năm ngày, từ thứ hai đến thứ sáu. ⁵Buổi sáng thứ hai, tôi thường có họp ở công ty lúc 7 giờ sáng. ⁶Tôi thường đi nhiều nơi, gặp nhiều người để giới thiệu về công ty Offo. ⁷Vì vậy, vào thứ sáu, tôi thường rất mệt. ⁸Thứ bảy và chủ nhật, tôi không đi làm. ⁹Tôi thường nghỉ ở nhà. ¹⁰Tôi ăn nhiều, ngủ nhiều. ¹¹Đôi khi tôi đến nhà bạn tôi. ¹²Tôi cũng thường đi chơi ở công viên với các con tôi. ¹³Buổi tối thứ bảy, chúng tôi thường đi uống cà

phê hay đi nghe nhạc. ¹⁴Ở TP. Hồ Chí Minh có nhiều tiệm cà phê. ¹⁵Chủ nhật, tôi thường đi chơi bóng đá. ¹⁶Tôi rất thích hai ngày thứ bảy và chủ nhật. ¹⁷Và tôi rất ghét buổi sáng thứ hai.

Bài năm. *My Family*

¹Xin giới thiệu với các bạn về gia đình của tôi. ²Gia đình tôi có 6 người: bố mẹ tôi, chị cả, tôi, một em gái và một em trai út. ³Gia đình tôi sống ở Hà Nội. ⁴Bố tôi năm nay 60 tuổi. ⁵Bố tôi là giám đốc của một công ty tư nhân. ⁶Mẹ tôi là giáo viên trường tiểu học. ⁷Chị cả tôi năm nay 27 tuổi, đã tốt nghiệp đại học và hiện đang làm việc cho một công ty thương mại. ⁸Chị ấy lúc nào cũng rất bận. ⁹Tôi còn là sinh viên năm thứ 3 khoa tiếng Nhật. ¹⁰Em gái kế tôi cũng là sinh viên. ¹¹Em ấy học năm thứ nhất khoa tiếng Anh. ¹²Chúng tôi đều học ở trường Đại học Ngoại Ngữ Hà Nội. ¹³Em trai út của tôi đang học ở trường Trung học Nguyễn Đình Chiểu. ¹⁴Vào cuối tuần, chúng tôi thường đi dạo ở công viên và nghe nhạc. ¹⁵Nghe nói năm sau chị cả tôi sẽ kết hôn.

Bài sáu. *I Live in Ho Chi Minh City*

¹Tôi sống với gia đình tôi ở Quận 1. ²Từ nhà tôi đến chợ Bến Thành không xa. ³Tôi có thể đi bộ đến đó. ⁴Nhà tôi nằm ở góc ngã tư đường Nguyễn Du — Cách Mạng Tháng Tám. ⁵Đối diện nhà tôi là một trạm xăng. ⁶Bên phải nhà tôi là khách sạn ABC. ⁷Khách sạn nhỏ, nhưng rất đẹp và không đắt. ⁸Bên trái nhà tôi có một tiệm phở. ⁹Hàng ngày, buổi sáng, tôi thường ăn sáng ở đó. ¹⁰Phở ở đó rất ngon. ¹¹Nhà tôi không xa trường đại học. ¹²Tôi có thể đến trường bằng xe đạp hay xe máy. ¹³Khi có thời gian, tôi cũng có thể đi bộ đi học. ¹⁴Đi bộ từ nhà đến trường mất khoảng 30 phút. ¹⁵Tôi rất thích đi bộ đến đó. ¹⁶Đi bằng xe máy thì nhanh hơn, chỉ mất khoảng 7 phút. ¹⁷Nhà tôi địa chỉ ở số 35 đường Cách Mạng Tháng Tám, Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh.

Bài bảy. *Restaurant*

¹Chủ nhật tuần trước, chúng tôi đi ăn tối ở một nhà hàng. ²Nhà hàng này tên là Quê Hương. ³Đó là một nhà hàng nổi tiếng ở TP. Hồ Chí Minh. ⁴Các món ăn ở đó không đắt lắm. ⁵Chúng tôi đã gọi nhiều món như chả giò, nem nướng, tôm nướng, lẩu hải sản. ⁶Sau đó, các bạn tôi còn gọi thêm cơm chiên và món tráng miệng. ⁷Chúng tôi uống bia Sài Gòn. ⁸Bia Sài Gòn là một loại bia của Việt Nam. ⁹Các bạn nữ không uống bia mà uống nước ngọt. ¹⁰Nhà hàng Quê Hương lúc nào cũng rất đông khách. ¹¹Nếu khách đến vào thứ bảy và chủ nhật thì thường không có chỗ ngồi. ¹²Các bạn tôi đều thấy món ăn ở đây rất ngon. ¹³Có lẽ chủ nhật tuần này, chúng tôi sẽ trở lại ăn tối ở đó.

Bài tám. *Souvenir Shop in Hue City*

¹Chúng tôi có một cửa hàng chuyên bán đồ lưu niệm ở Huế. ²Khách đến thường là cả khách Việt Nam lẫn khách nước ngoài. ³Vào tháng 7, tháng 8, mùa du lịch, cửa hàng chúng tôi đông khách hơn. ⁴Vì vậy, chúng tôi thường mở cửa sớm hơn và đóng

cửa muộn hơn. ⁵Các ngày trong tuần, chúng tôi thường mở cửa lúc 7 giờ sáng, và đóng cửa 10 giờ đêm. ⁶Nhưng những ngày cuối tuần, khi đông khách, chúng tôi có thể mở cửa đến 12 giờ đêm. ⁷Vào tháng hai hàng năm, cửa hàng chúng tôi thường đóng cửa trong khoảng hai tuần. ⁸Lý do là nhân viên cửa hàng nghỉ Tết.

⁹Khách của chúng tôi là những người du lịch nước ngoài và cả Việt Nam. ¹⁰Họ thường mua quà lưu niệm để tặng cho bạn bè, đồng nghiệp. ¹¹Khách có thể trả bằng tiền đô hoặc tiền Việt. ¹²Cửa hàng chúng tôi có rất nhiều quà lưu niệm. ¹³Nhiều món quà nhỏ, tuy không mắc nhưng có ý nghĩa kỷ niệm về Việt Nam hay về thành phố Huế. ¹⁴Chúng tôi rất vui vì những đồ vật này tuy nhỏ nhưng đi khắp thế giới.

Bài chín. *Tickets to Vietnam*

¹Sáng nay, tôi cùng bạn tôi đi mua vé máy bay. ²Chúng tôi muốn đi Việt Nam để học tiếng Việt trong hai tháng nghỉ hè. ³Tháng 7, tháng 8 là mùa du lịch, vì vậy có rất nhiều người muốn sang Việt Nam. ⁴Ở phòng bán vé của Công ty Hàng không Việt Nam, chúng tôi được một cô nhân viên tiếp đón. ⁵Cô ấy rất vui vẻ, nhưng lại không biết tiếng Nhật. ⁶Chúng tôi phải nói chuyện với cô ấy bằng tiếng Anh. ⁷Bạn tôi đã hỏi mua vé máy bay giảm giá từ Tokyo đi TP. Hồ Chí Minh. ⁸Cô nhân viên cho biết là vì thời gian này có nhiều khách đi du lịch ở Việt Nam, nên không có vé giảm giá. ⁹Giá vé chính thức, loại vé hạng phổ thông, một chiều là 450 đô la. ¹⁰Giá vé hạng thương gia thì còn đắt hơn.

¹¹Chúng tôi đã nói chuyện với cô nhân viên khoảng 30 phút. ¹²Sau đó, chúng tôi quyết định mua vé khứ hồi hạng phổ thông. ¹³Thời gian bay từ Tokyo đến TP. Hồ Chí Minh khoảng 5 tiếng. ¹⁴Tuần sau chúng tôi sẽ khởi hành. ¹⁵Tôi rất muốn đi Việt Nam học tiếng Việt, nhưng tôi hơi lo lắng: Có lẽ ở Việt Nam nóng lắm.

Bài mười. *Hotel Sao Mai*

¹Khách sạn Sao Mai là một khách sạn 3 sao, nằm ở Trung tâm Thành phố Hà Nội. ²Đây không phải là một khách sạn lớn, nhưng lại có nhiều khách nước ngoài nhờ vào chất lượng dịch vụ của nó. ³Khách sạn Sao Mai nằm gần bờ hồ Hoàn Kiếm. ⁴Chỉ cần đi bộ khoảng 5 phút là có thể đến bờ hồ. ⁵Tuy nằm ở trung tâm thành phố nhưng khách sạn Sao Mai rất yên tĩnh, sạch sẽ.

⁶Khách sạn có tất cả 6 tầng và khoảng 70 phòng ngủ. ⁷Trong mỗi phòng ngủ đều có tủ lạnh, nước nóng và điện thoại. ⁸Có ba loại phòng khác nhau: phòng đặc biệt giá 500.000 đồng một đêm; phòng loại thường giá 350.000 đồng một đêm và phòng loại rẻ 250.000 đồng một đêm. ⁹Phòng đặc biệt và phòng loại thường thì rộng rãi và có máy lạnh, còn phòng loại rẻ thì chỉ có quạt máy. ¹⁰Khách sạn Sao Mai cũng có một nhà hàng phục vụ ăn sáng miễn phí.

¹¹Vào mùa du lịch, nhiều khách sạn khác tăng giá phòng. ¹²Nhưng khách sạn Sao Mai vẫn giữ giá cũ. ¹³Hơn nữa, tiếp tân ở khách sạn này có thể nói được tiếng Anh, tiếng Nhật và tiếng Hàn rất giỏi. ¹⁴Chính vì vậy, nhiều du khách thích đến ở khách sạn này mỗi khi họ đến thăm Hà Nội.